

GSO potrdimo, v drugi stopnji analize določimo, kateri GSO vsebuje vzorec. V skladu z zakonodajo EU je treba vsa živila in krmo, ki vsebujejo več kot 0,9 % gensko spremenjenih sestavin ustrezno označiti in s tem dati porabnikom možnost izbire med izdelki. Ta vrednost se nanaša na posamezno sestavino. Podobno analizo bi naredili tudi pri analizi vsebnosti cvetnega prahu gensko spremenjenih rastlin v medu.

Ker v Sloveniji ne potekajo poskusne zasaditve gensko spremenjenih rastlin in ker tovrstnih rastlin ne pridelujemo, tudi med in drugi čebelji pridelki slovenskih čebelarjev ne morejo vsebovati tovrstnih sestavin. Ob morebitnem uvozu medu in drugih čebeljih pridelkov pa bi bilo smiselno preveriti, ali v državi izvoznici pridelujejo gensko spremenjene rastline, po potrebi pa izdelke tudi testirati in ustrezno označiti. ■

Koroški čebelar Valentin Blantar

Koroškega čebelarja iz Podjune na avstrijskem Koroškem Valentina Blantarja smo v okviru strokovne ekskurzije JSSČ v Nemčijo in Avstrijo obiskali septembra lani. Slovenski čebelarji iz Gorenjske in Koroške ga zelo dobro poznajo, saj je zelo dejaven na področju čezmejnega povezovanja in sodelovanja med čebelarskimi društvi. G. Blantar je predsednik Okrajne čebelarske zveze Velikovec, ki združuje 16 društev, med katerimi sta tudi ČD Pliberk in ČD Šmihel, ki je že več kot 30 let pobrateno s ČD Zgorje, ČD Ravne in ČD Peter Močnik iz Maribora. V zvezi s tem smo mu zastavili nekaj vprašanj.

G. Blantar, prosimo vas, da nam na kratko predstavite organiziranost in razmere v čebelarstvu na avstrijskem Koroškem.

V Deželni čebelarski zvezi avstrijske Koroške je združenih 2500 čebelark in čebelarjev. V združenje je vključenih devet okrajnih društev, v katera so včlanjena 104 čebelarska društva. Središče je v čebelarski šoli v Ochsendorfu pri Celovcu. Tam potekajo tudi osrednja čebelarska izobraževanja. Na avstrijskem Koroškem imamo 15 oprasha valnih postaj. V južnem delu avstrijske Koroške sta to Kočna pri Železni Kapli ter Johanssenruhe v Rutah ob vzhodni Stola. Avstrijski čebelarski zakon iz leta 2007 predpisuje, da je na avstrijskem Koroškem dovoljena izključno vzreja kranjske čebele, saj je območje te avstrijske dežele – tako kot Slovenija – avtohtono območje kranjice.

V kolikšnem obsegu so vzpostavljene povezave s slovenskimi ČD in s katerimi?

Zelo prijateljske stike s sosedi in prijatelji gojimo s čebelarji iz Dravograda, Prevalj, Raven, Kotelj itn., na vsakoletnih srečanjih pa jih še krepimo. Osrednja osebnost vseh teh dejavnosti je bil in je še zdaj Janez Rifel iz Prevalj. Za vse nas je bilo lepo doživetje odstranitve mejnih zapornic med državama, saj nam to omogoča stoletno mirno sožitje – to pa je omogočila EU.

Prek evropskega projekta »AMC Promo BID« se je zdaj okreplil tudi stik z Gorenjsko. Drago Kotnik je

za nas strokovno in človeško zelo pomemben partner. Sodelujemo tudi z g. Francem Šmercem na južni strani Karavank. V zadnjem času so nastali obetavni stiki tudi s Čebelarsko zvezo Peter Pavel Glavar, predvsem s ČD Grosuplje.

Kakšen je namen, način oz. rezultat čezmejnega sodelovanja med društvi pri izvajanju projektov, npr. sodelovanja z gorenjskimi čebelarji?

Evropski projekt »AMC Promo BID« na čebelarskem področju obravnava več področij, med drugim tudi morfološke raziskave kranjice na severni in južni strani Karavank, te pa naj bi omogočile primerjavo parametrov s 50 let starimi podatki prof. Ruttnerja. Prav tako poteka shranjevanje vzorcev čebel za poznejše raziskave DNK-ja. Morfološke raziskave potekajo na dveh ravneh. Na avstrijskem Koroškem jih izvaja ga. Elisabeth Thurner, ki deluje ob pomoči prof. Pechhackerja z Univerze za kmetijstvo na Dunaju, v Sloveniji pa se s tem ukvarja prof. dr. Janko Božič z Univerze v Ljubljani.

Raziskave cvetnega prahu za preučevanje invazivnih rastlin na posebej izbranih zaščitnih območjih. Na vsakem od skupaj sedmih območij je postavljenih po šest opazovalnih panjev, iz katerih smo vzeli po šest vzorcev. Skupaj smo torej v letu 2011 zbrali 252 vzorcev. Prihodnje leto bomo izvedli primerjalno raziskavo.

Izdelava pripomočkov za posredovanje znanja mladim. V Sloveniji je izšla knjiga »Lepo je biti čebelar« avtorja g. Janeza Gregorija, ki je prevedena tudi v nemški jezik, čebelarjem na avstrijskem Koroškem pa je bilo podarjenih 800 izvodov. Na avstrijskem Koroškem predvajajo film o čebelah »Otroci in življenje čebel«, ki bo na ogled tako slovensko kot nemško govorečim. Poleg tega so tako v Sloveniji kot na avstrijskem Koroškem organizirani tudi mladinski čebelarski tabori.

Foto: MB

Kakšne možnosti se ponujajo društvom z obeh strani meje in kateri mednarodni razpisi jih omogočajo ter kako jih lahko izrabimo v večjem obsegu?

Po mojem mnenju je sodelovanje mogoče na več pomembnih področjih. Eno izmed teh je vzreja matic kranjske čebele, pri čemer gre za zaščito in vzdrževanje genskih virov na območju Karavank.

Med temi področji pa sta tudi izmenjava znanja in izkušenj pri delu z mladimi (izmenjava obstoječih podlag, učbenikov, delavnic itn.) ter organizacija medsebojnih izletov za čebelarje (obisk čebelarskih središč, plemenilnih postaj, čebelarskih muzejev itd.). Avstrijska Koroška in Slovenija imata na področju zgodovine čebelarstva skupne korenine in na to smo lahko ponosni. ■ *Spraševal je MB.*

Novice iz sveta

Franc Šivic, franc@silvaapis.com

Avstrija

Gerhard Engleiter, urednik čebelarske revije *Biene aktuell*, poroča v svojem uvodniku februarske številke o velikih izgubah čebeljih družin v zadnjih mesecih. Te naj bi v nekaterih krajih presegle 50 odstotkov. Da bi bila slika čimbolj realna, poziva čebelarje, naj prijavijo vse izgube predsednikom svojih društev, kar je sicer ob tako velikih izgubah po zakonu o čebeljih boleznih obvezno. Zanimivo je, da so bile čebelje družine še v jeseni vse žive, zdaj pa naenkrat takšen porazen rezultat. Urednik upa, da bodo ustrezne službe na podlagi točnih podatkov o izgubah po posameznih območjih morda lahko ugotovile vzroke za tako velik propad čebel. Naj mimogrede omenim, da so v Avstriji za razliko od Italije, Nemčije in od lani tudi Slovenije neonikotinoidi v kmetijstvu še vedno dovoljeni.

Vir: Engleitner, G.: Voelkerverluste, *Biene aktuell*, 2012, št. 2, str.3

Italija

Italijanski znanstveniki priporočajo čebelarjem, naj v času glavne poletne paše, torej ko cveteta lipa in pravi kostanj, izolirajo matico na en del sata (glej fotografijo) in jo pustijo tam zaprto, dokler se ne povali vsa zalega. Po preteku tega roka naj izpraznijo medišča, čebele tretirajo z oksalno kislino, matico pa izpustijo iz izolirnega sata in jo vrnejo družini ali pa jo zamenjajo z novo, mlado. Varoje bodo tedaj vse na odraslih čebelah in učinek zdravljenja bo zato skoraj 100%. Razen tega se bodo čebele z vsemi razpoložljivimi silami posvetile nabiranju medicine, ker jim ne bo treba skrbeti za zalego. Seveda bodo tudi donosi ustrezno višji. Ko sem se o tem pogovarjal s poklicnim čebelarjem Brunom Marconom iz okolice Trevisa, mi je dejal, da je metodo izolacije matic lani preizkusil na 100 čebeljih družinah in da

je bil nad rezultati zadovoljen. Postopek je morda res nekoliko zamuden, toda potrošeni čas iskanja matic lepo nadomesti višji pridelek medu in varoj očiščene čebele. Družine so zaradi tritedenskega izpada zalege sicer nekoliko oslabiljene, toda do jeseni se ob stimulativnem krmljenju lepo popravijo in gredo v zimo skoraj enako močne kakor vse ostale.

Tudi sam sem naredil lani ta poskus v 15 panjih. Rezultati so bili podobni tistim, kot mi jih je opisal prijatelj Marcon. Čebele so vse matice lepo sprejele in te so začele takoj po izpustitvi iz zapora intenzivno zalegati. Prepričan sem, da bi rade sprejele tudi vsako novo matico, saj so bile brez zalege in torej brez možnosti, da bi si zredile lastno matico. Zdaj samo še čakam, kakšna bo izzimitev čebel. Če bodo poskusne družine števično močnejše od ostalih, bom letos ponovil opisani postopek v vseh panjih. Obenem pa bom na internetu spremljal živahno

Foto: internet

razpravo na to temo med poklicnimi čebelarji Italije. Eni metodo izolacije matic vneto zagovarjajo, drugi ji nasprotujejo. Največ pristašev ima v južni Italiji. Razumljivo, saj tam zalegajo matice vso zimo in zato zdravljenje varoje z oksalno kislino doslej ni bilo nikoli dovolj uspešno.

Vir: simpoziji, internet, ustne informacije